Vught

Raadsinformatiebrief

Datum	26 november 2024
Onderwerp	Regionaal programma gemeenten Integraal Zorgakkoord (IZA)
Zaaknummer	Z23 - 270626
Documentnr.	UIT/24 - 651844

Inleiding

Hoe houden we de zorg toegankelijk, betaalbaar en van goede kwaliteit? Tot 2040 stijgt de zorgvraag fors, terwijl de zorgcapaciteit afneemt. Het Integraal Zorgakkoord (IZA) beoogt de zorg in de toekomst goed, toegankelijk en betaalbaar te houden. In het IZA werken gemeenten, zorgaanbieders, zorgverzekeraars en zorgkantoren samen om de gezondheid van inwoners te bevorderen en passende zorg te verlenen door processen goed op elkaar aan te laten sluiten en regionaal afspraken te maken over domein overstijgende samenwerking. De gedachte achter de akkoorden is dat inwoners gebaat zijn bij een steviger inzet op gezondheid, preventie en welzijn in samenwerking met de zorg. Hiervoor is een regionaal gecoördineerde aanpak van zorg en preventie noodzakelijk.

Gemeenten en hun partners in het sociaal domein spelen hierin een essentiële rol. Met de inspanningen vanuit het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA), zetten we in op het bevorderen van een gezonde leefstijl en het versterken van de zelf- en samenredzaamheid van mensen.

Deze raadsinformatiebrief is door de mandaatgemeente 's-Hertogenbosch opgesteld en wordt regionaal (gemeenten in Noordoost-Brabant en Bommelerwaard IZA - RNOBB) gedeeld om te informeren over de Begroting en werkwijze Regionaal Programma IZA gemeenten 2025 – 2026.

Voorgeschiedenis

In aansluiting op eerdere raadsinformatiebrieven van 6 juni 2023, 19 december 2023 en 2 juli 2024 informeren wij u over het Regionaal programma IZA van de gemeenten in Noordoost-Brabant en Bommelerwaard (RNOBB).

Inhoudelijk

Regionaal programma IZA gemeenten RNOBB

In de beweging van zorg naar preventie, gezondheid en welzijn spelen gemeenten inhoudelijk een grote rol, op grond van het IZA hebben zij een eigen opgave. Op basis van het Regioplan IZA Noordoost-Brabant hebben de gemeenten in de regio Noordoost-Brabant en Bommelerwaard een Regionaal programma IZA gemeenten RNOBB opgesteld. Het gemeentelijke programma beschrijft de bijdrage van de twaalf gemeenten in de RNOBB aan de uitvoering van het Regioplan IZA Noordoost-Brabant. Mandaatgemeente 's-Hertogenbosch heeft namens de

RNOBB een specifieke uitkering (SPUK) IZA middelen aangevraagd die we gebruiken om uitvoering te geven aan het Regionaal programma IZA gemeenten. Het uiteindelijke doel is een regionale preventie infrastructuur in te richten die de transformatie van zorg naar preventie, gezondheid en welzijn ondersteunt en stimuleert.

Begroting en werkwijze Regionaal Programma IZA gemeenten 2025 - 2026
Voor het gemeentelijke programma zijn ook de komende twee jaar regionale middelen beschikbaar op grond van de regeling SPUK IZA 2023-2026. Het Regionaal programma IZA gemeenten RNOBB beschrijft hoe de gemeenten in RNOBB de € 5,5 miljoen gaan besteden. Voor 2025 - 2026 is in afstemming met alle regiogemeenten een aangepaste begroting afgesproken voor de besteding van de ruim € 5,5 miljoen per jaar. Hierin is de ervaring van het afgelopen jaar meegenomen. Een deel van de middelen, 2,5 miljoen, zetten we in 2025 en 2026 in voor de volgende regionale thema's:

- **Netwerksamenwerking volgens de Samenwerkwijze.** Er is breed draagvlak om regionaal in te zetten op de Samenwerkwijze (SWW). Dit is een aanpak gericht op het verbeteren van het proces van samenwerken tussen partijen op het gebied van wonen, welzijn, zorg, werk en inkomen, radicaal vertrekkend vanuit de vraag van de inwoner(s). In de regio zijn partijen in meerdere gemeenten[1] met deze werkwijze gestart. Aan de hand van casussen leren in de uitvoering op de wijkwerkvloer. En wat er van managers en bestuurders van betrokken partijen nodig is om professionals in staat te stellen een oplossing te vinden voor de inwoners met hun hulpvraag. Partijen in de gemeenten die werken volgens de Samenwerkwijze krijgen ondersteuning vanuit het Regionaal Leerhuis SWW (denk hierbij aan kwartiermakers, leertrajecten en kennissessies). Gemeenten die starten met de SWW stellen daarvoor gebiedsaanjagers aan. Zij jagen de SWW in hun gebied aan bij professionals van alle betrokken organisaties. Het Regionaal Leerhuis SWW wordt bekostigd uit een regionale opdracht in het kader van de SPUK IZA. Gebieds-aanjagers worden gefinancierd uit de middelen die de individuele gemeenten ontvangen.
- **Regionale inlooppunten:** De beweging naar 'de voorkant' (preventie, gezondheid en welzijn) moet sterker en duurzamer. Nog niet iedere inwoner kan nabij laagdrempelig terecht voor ontmoeting, zelfregie en herstel. Niet altijd is professionele ondersteuning of zorg het meest passende antwoord op een hulpvraag. En niet iedere vraag is een zorgvraag. Hierbij is een beweging gaande van medicalisering naar normalisering. Ruimte voor maatschappelijk en persoonlijk herstel op je eigen tempo en in wederkerigheid met anderen, is een gelijkwaardige waarde náást goede zorg, maar nog niet alle inwoners kunnen hiervoor in hun nabijheid terecht. In het IZA is daarom een van de afspraken om te komen tot een landelijk dekkend netwerk van laagdrempelige steunpunten, zoals ontmoetingsplekken, zelfregie- en herstelcentra. In 2025 en 2026 zetten we verder in op het verbreden, verdiepen en versnellen van het aanbod van laagdrempelige steun(punten) en herstelondersteuning op basis van een nog te ontwikkelen regionale visie op herstelgericht werken en de inzet van ervaringsdeskundigheid.
- **De coördinatie van de domein overstijgende ketenaanpakken.** In het IZA staan afspraken over de inrichting van ketenaanpakken over domeinen heen. GALA omvat afspraken over het bereiken van een gezonde generatie in 2040: weerbare, gezonde mensen die opgroeien, leven, werken en wonen in een gezonde leefomgeving met een sterke sociale basis. Gemeenten kunnen voor hun eigen inzet op de doelen in het GALA

[1] Land van Cuijk, Oss, Meierijstad, Boxtel, Sint-Michielsgestel, 's-Hertogenbosch en Maashorst.

een beroep doen op rijks financiering vanuit de brede specifieke uitkering (SPUK). In de SPUK worden deels bestaande middelen voor uiteenlopende programma's en deels nieuwe kabinetsmiddelen gebundeld aangeboden. Regionaal is er behoefte aan kennisuitwisseling en het delen van goede voorbeelden. In 2025 en 2026 zetten we vanuit de SPUK IZA in op het delen van ervaringen en kennis over het implementeren van de ketenaanpakken tussen de sub regio's Mooi Maasvallei (Land van Cuijk), Samen in Gezondheid (Oss en omgeving) en Zorgzaam 's-Hertogenbosch e.o. (o.a.Vught). Door in de regio gezamenlijk op te trekken is dus veel winst te behalen. Het betreft de volgende ketenaanpakken:

- *Ketenaanpak Kansrijke start.* Ieder kind verdient de best mogelijke start van zijn of haar leven en een optimale kans op een goede toekomst. Dat is waar het Actieprogramma Kansrijke Start voor staat. Domein verbindende regionale samenwerking, en daarmee de verbinding tussen het medisch domein en het sociaal domein is daarbij noodzakelijk.
- *Valpreventie bij ouderen.* Valongevallen bij ouderen vormen een ernstig en toenemend probleem. Er is veel bekend over wat werkt in valpreventie en er zijn meerdere kosteneffectieve aanpakken in Nederland beschikbaar. Echter de implementatie daarvan is nog te ad hoc, kleinschalig, op projectbasis en niet altijd conform dat wat bekend is wat werkt.
- *Aanpak overgewicht en obesitas bij kinderen.* De bestaande ketenaanpak Kind naar Gezonder Gewicht (KnGG) wordt ingezet als integraal onderdeel binnen een preventieve infrastructuur in de aanpak van overgewicht en obesitas bij kinderen.
- *Gecombineerde leefstijlinterventie (GLI)* bij overgewicht volwassenen. Het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA) beschrijft de aanpak van volwassenen met overgewicht en obesitas als het uitvoeren van de ketenaanpak GLI. Het gaat daarbij om het goed inbedden van een GLI als leefstijlinterventie bij overgewicht en obesitas in een gemeente.
- *Welzijn op Recept (WoR).*Huisartsen en andere eerstelijnszorgverleners verwijzen 'de patiënt' met psychosociale problemen naar een welzijnscoach. Welzijn op Recept levert een bijdrage aan de kwaliteit van leven van patiënten en voorkomt (onnodige) medische kosten én kosten in het sociaal domein.

- **Stimulering inzet e-Health-toepassingen**. In 2024 hebben we regionaal nog niet ingezet op het stimuleren van e-Health. Dit is door gemeenten uit de regio wel als belangrijk speerpunt benoemd. Het regionale thema heeft als doel om te bepalen wat de rol van gemeenten is en wat we als gemeenten willen bereiken met e-Health-toepassingen. Daarnaast worden gemeenten gestimuleerd om e-Health-toepassingen te integreren in andere bestedingsdoelen.
- **Extra inzet van gemeenten gezamenlijk voor het Regioplan IZA RNOBB** om bijvoorbeeld de gewenste cultuurverandering te realiseren. We reserveren middelen gezamenlijk vorm te geven aan bijvoorbeeld een eenduidige boodschap om cultuurverandering aan te jagen.

Naast de regionale thema's zijn middelen beschikbaar voor het Regionaal programmateam IZA dat bij de mandaatgemeente 's-Hertogenbosch is ondergebracht en voor de organisatie en coördinatie van de regionale samenwerking drie sub regio's Zorgzaam 's-Hertogenbosch e.o., Samen in Gezondheid en Mooi Maasvallei. Tot slot is € 2 miljoen is beschikbaar voor individuele gemeenten. De middelen worden op basis van inwoneraantal verdeeld. Gemeenten kunnen de

inzet van personele kosten uit de middelen financieren. Daarnaast bieden de middelen voldoende ruimte om de lokale IZA-plannen voort te zetten en eventueel aanvullende lokale plannen uit te financieren. Onderstaande begroting geeft de verdeling van de middelen voor 2025 en 2026 weer.

Onderwerp	2025/2026
Regionale programmaorganisatie	0,5
Regionale thema's	2,5
Subregio's	0,5
Bijdrage gemeenten	2,0
Totaal	**5,5**

In € (miljoenen)

Knelpunten betrokkenheid gemeenten en sociaal domein in transformatieplannen
In de regio Noordoost-Brabant (RNOB) werkten zorg- en welzijnspartijen in sub-regionale verbanden al langer samen aan het toegankelijk houden van de zorg. In de drie sub regio's; Zorgzaam 's-Hertogenbosch e.o., Samen in Gezondheid en Mooi Maasvallei werken partijen samen aan transformatieplannen waarmee een beroep kan worden gedaan op de transformatiemiddelen bij zorgverzekeraars. In de RNOB heeft sub regio Mooi Maasvallei (waar gemeente Land van Cuijk onderdeel van uitmaakt) een groot sub regionaal transformatieplan ingediend. De nieuwe landelijke eisen die opgelegd zijn na de goedkeuring hebben geleid tot een bestuurlijke impasse. De nieuwe eisen betekenen o.a. dat er een aparte specifieke uitkering (SPUK Transformatie) ingediend moet worden voor de activiteiten die uitgevoerd worden binnen het gemeentelijke en welzijnsdomein. De gemeente Land van Cuijk vindt dit onwenselijk gezien de integraliteit van het plan van Mooi Maasvallei en het risico op terugbetaling die de SPUK Transformatie met zich meebrengt.

Het is tot op heden, ook landelijk, een taai proces. Transformatieplannen waarin gemeenten en het sociaal domein een rol spelen worden door zorgverzekeraars niet goedgekeurd en daardoor niet uitgevoerd. Oorzaak daarvan zijn ontbrekende randvoorwaarden zoals structurele financiering en een beoordelingskader dat niet past bij de bedoeling en de gemeentelijke uitvoeringspraktijk. De beoordelingscriteria voor het sociaal domein vragen een andere toepassing dan die voor de zorg. We proberen een nieuwe werkelijkheid door 'het oude systeem' te krijgen. Hierdoor stokt de uitvoering ook en lekt de energie weg, ook bij (sub)regio's waar plannen nog in een beginstadium zitten. De landelijke partijen zijn nu aan zet om tot een oplossing te komen. De ontwikkelingen in Mooi Maasvallei worden door veel regio's (waaronder de twee andere twee sub regio's Zorgzaam 's-Hertogenbosch e.o. en Samen in Gezondheid uit de RNOB) met veel belangstelling gevolgd.

Cultuurverandering en inwonerparticipatie
In het regioplan staat cultuurverandering als randvoorwaarde voor de transformatie in de zorg: de zorg van nu is niet de zorg van morgen. Er zijn al diverse campagnes op dit onderwerp. Landelijk en ook in Brabant is er de campagne *Praat vandaag over Morgen*. Vanuit de regio Zorgzaam 's-Hertogenbosch e.o. is een campagne in het teken van 750 jaar zorg in de Bossche regio gestart onder de naam 'Mij'n Zorg, Mijn Zorg'. Op regionaal niveau onderzoeken we wat er verder nodig is en maken hierover in de IZA-coalitie afspraken.

Vught

Zorgbelang Brabant-Zeeland gaat de inwonerparticipatie ook nu weer verder vormgeven. Vanuit hun ervaring geven we de consulatie en het meedenken van ervaringsdeskundigen, cliënten, inwoners bij het maken van de plannen vorm, met als doel burgerplatfora en inwoners te betrekken bij de transformatie van de zorg. Zorgbelang Brabant-Zeeland heeft een rol in het faciliteren van een adviesraad/ klankborgroep van Bewoners & cliënten zoals beschreven in het Regioplan IZA Noordoost-Brabant.

Landelijke ontwikkelingen IZA en de VNG

Het VNG-bestuur legt op de ALV van de VNG op 29 november een resolutie voor aan de leden om te stoppen met de gesprekken over het IZA en uitbreiding daarvan, dat moet leiden tot een Zorg- en Welzijnsakkoord. Het nieuws dat de VNG overweegt om uit (de uitbreiding van) het IZA te stappen zorgt voor veel vragen.

De wethouders uit de regio Noordoost-Brabant en Bommelwaard zijn onlangs op 13 november bij elkaar gekomen en hebben aangegeven door te willen gaan met het IZA én de impasse in het IZA te willen doorbreken waardoor een substantieel deel van de middelen voor transformatie en innovatie vrijvallen voor de beweging naar het sociaal domein. Voor deze oproep uit de regio wordt over het steunen van een amendement gesproken om dit geluid in te brengen op de ALV van de VNG.

Wij hopen u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd. We houden u op de hoogte van de landelijke ontwikkelingen IZA en de uitvoering van het Regioplan IZA RNOB en het Regionaal programma IZA gemeenten RNOBB.

Burgemeester en wethouders van Vught,

de secretaris,	de burgemeester,
W.F.F. Keijzers	R.J. van de Mortel